

VOORSTEL

Algemeen Bestuur

ONDERWERP	Financieringsbeleid VRT	AGENDAPUNT	E4
DATUM	23 februari 2023		
OPENBAAR	ja	BEHANDELD DOOR	D. Ellenbroek
REGISTRATIENUMMER	[Registratienummer]	TELEFOONNUMMER	[Telefoonnummer]
PORTEFEUILLEHOUDER	Burgemeester Hofland		

Besluit

[Toelichting]

Voorstel

Kennis te nemen van de huidige werkwijze m.b.t. de financiering van activiteiten van VRT.

Samenvatting

VRT beschikt over relatief veel onroerende en roerende goederen. De aanschaf en vervanging van deze goederen vragen om een bepaalde mate van financiering. Daarom is financiering een relevant onderwerp voor de organisatie. De accountant heeft in haar laatste accountantsverslag aanbevolen om dit onderwerp nog eens onder de aandacht te brengen. Daarom deze notitie, waarin is beschreven hoe in de praktijk de financiering wordt aangetrokken en welke keuzes daarbij worden gemaakt.

Aan het algemeen bestuur

VRT is eigenaar van een groot aantal kazernes en beschikt daarnaast over relatief veel materieel, materialen en technische hardware. De aanschaf en vervanging van deze (on)roerende goederen gaan gepaard met een bepaalde financieringsbehoefte. En dus is financiering een relevant onderwerp voor de organisatie. De balans van de organisatie is intussen ook gegroeid (bijv. vanwege de nieuwbouw van de kazerne in Almelo) naar een niveau van € 53,5 mln.

De accountant merkt in haar laatste accountantsverslag op dat het onderwerp al een tijd niet meer is geagendeerd. Om die reden de aanbeveling om het gevoerde financieringsbeleid nog eens onder de aandacht te brengen. De notitie gaat kort in op de wettelijke kaders die als vertrekpunt dienen voor het gevoerde beleid. Vervolgens wordt nader ingegaan hoe in de praktijk de financiering wordt aangetrokken en welke keuzes daarbij worden gemaakt.

Wetgeving stelt kaders

Het financieringsbeleid van VRT wordt in de eerste plaats ingekaderd door wetgeving. De Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO) en daaraan gerelateerde regelingen¹ zien erop toe dat openbare lichamen niet onnodig worden blootgesteld aan rentefluctuaties. Door enerzijds grenzen te stellen aan de mate waarin activiteiten met kortlopende middelen mogen worden gefinancierd (= kasgeldlimiet). En anderzijds een zekere spreiding in de

¹ RUDDO, UFDO

leningenportefeuille af te dwingen (= renterisiconorm). Daarnaast is met de invoering van het zogenaamde schatkistbankieren de beleidsvrijheid voor wat betreft het uitzetten van overtollige gelden zwaar ingeperkt: in principe worden alle overtollige middelen aangehouden bij de Schatkist (Ministerie van Financiën).

In aanvulling op de externe regelgeving heeft VRT ook een Treasurystatuut vastgesteld. In het statuut is geregeld hoe binnen de wettelijke kaders de geldstromen van de organisatie worden beheerd. En hoe de bevoegdheden en verantwoordelijkheden daarbij zijn geregeld.

Financieringsbeleid VRT

Aangezien het uitzetten van overtollige middelen met de invoering van het schatkistbankieren een relatieve non-issue is geworden, beperkt het financieringsbeleid zich vooral tot het aantrekken en aflossen van vreemd vermogen. Daarbij is het van belang om onderscheid te maken in zogenaamd kort vreemd vermogen (looptijd < 1 jaar) en lang vreemd vermogen (looptijd > 1 jaar). Het kortlopende geld wordt vooral beschouwd als het “werkkapitaal” van de organisatie, bedoeld om rekeningen te betalen en tijdelijke liquiditeitstekorten op te vangen. Het langlopende geld is vooral bedoeld om investeringen te kunnen doen.

Werkwijze aantrekken kortlopend geld.

VRT trekt doorlopend zogenaamde kasgeldleningen aan om de lopende zaken te kunnen financieren. Daarbij wordt een korte horizon aangehouden (4 a 5 weken) zodat de financiering optimaal is afgestemd op de behoefte van dat moment. Overliquiditeit is normaal gesproken niet wenselijk, want het veroorzaakt onnodig rentelasten. In de achterliggende periode ging die stelregel alleen minder op, vanwege de negatieve rentepercentages. Inmiddels zijn de omstandigheden op de financiële markten in die zin genormaliseerd.

De kasgeldtransacties zijn een aangelegenheid van de financiële afdeling. Maandelijks wordt een actueel liquiditeitsoverzicht gemaakt, waarbij op basis van de te verwachten uitgaven (salarissen, crediteuren en aflossingen) en inkomsten (gemeentelijke bijdragen, rijksbijdragen) de kasgeldbehoefte voor die periode wordt bepaald. Na vaststelling van de behoefte worden financiële instellingen benaderd voor een rentetarief (BNG, NWB en soms een broker om de mededinging wat “aan te zetten”). De kasgeldlening wordt uiteindelijk aangetrokken bij de “winnaar” (= meest voordelige tarief).

Een kortlopende lening is normaal gesproken goedkoper dan een langlopende lening. Mede om die reden is het financieringsbeleid van VRT gericht op het maximaal uitnutten van de wettelijke kasgeldmogelijkheden (= 8,2% van de begroting). Alleen in bepaalde marktomstandigheden wordt hiervan afgeweken. Bijvoorbeeld in de situatie waarin sprake is van een “inverse rentestructuur” (kort geld is dan duurder dan lang geld). Of in een situatie waarin een evidente rentestijging op de kapitaalmarkt wordt voorzien en daarom vroegtijdig langlopend geld wordt aangetrokken.

aantrekken kortlopend geld

doel:	financiering lopende uitgaven (werkkapitaal)
frequentie	elke 4 a 5 weken
treasurybericht	liquiditeitsoverzicht

offertes	2 a 3 instellingen
mandaat	financiële afdeling (team Beleid & Strategie)
looptijd	4 a 5 weken
type lening	fixed (aflossing na vervaldatum)

generieke uitgangspunten

- in basis worden de grenzen van het kasgeldlimiet opgezocht
- afwijking hiervan bij evident te verwachten rentebewegingen

Werkwijze aantrekken langlopend geld

De portefeuille met langlopende leningen is ontstaan in 2012 ter voorbereiding op de overdracht van de gemeentelijke brandweeractiva. Destijds is ervoor gekozen om die overdracht volledig met vreemd vermogen te financieren. Omdat VRT niet bekend was met dergelijke financieringsvraagstukken, hebben de treasurers van de gemeenten Enschede, Hengelo en Almelo hierover advies uitgebracht. Daarbij is een bepaalde inrichting van de leningenportefeuille voorgesteld. Een portefeuille waar VRT vervolgens op heeft voortgeborduurd.

De initiële portefeuille bestond uit een reeks van zogenaamde “fixed”-leningen, leningen die op het einde van de looptijd in volledigheid worden afgelost. Het leningenpakket kende daarbij verschillende looptijden. Met een dergelijke spreiding zijn de rente-effecten in enig jaar ook enigszins ingedamd.

Sindsdien zijn de nodige aanpassingen in de leningenportefeuille doorgevoerd. Dergelijke aanpassingen zijn mandaattechnisch neergelegd bij de portefeuillehouder Middelen. De portefeuillehouder wordt met een zogenaamd halfjaarlijks "treasurybericht" hierover geadviseerd. Alleen bij acuut gewijzigde situaties (bijv. n.a.v. besluit over majeure investeringen) wordt eerder de afstemming met de portefeuillehouder Middelen gezocht.

Het treasurybericht schetst de financieringsbehoefte voor de komende periode. Dit mede op basis van een geactualiseerd beeld van de investeringsplannen van de organisatie. Daarnaast bevat het bericht een renteparagraaf. Uit dat totaalbeeld volgt dan een nader advies. In de bijlage is het meest recente treasurybericht opgenomen.

Het beleid ten aanzien van de langlopende leningen is in de eerste plaats erop gericht om op het juiste moment de grotere aankopen te kunnen financieren. Alleen bij de verwachting van een concrete rentestijging wordt er soms voor gekozen om vroegtijdig een lening aan te trekken. Daarnaast is het beleid gericht op verdere optimalisatie van de spreiding van de portefeuille. Zodanig dat er ook sprake is van een gespreide aflossing van de fixed-leningen. Dit is van belang om onevenwichtigheden in de balans (lees de verhouding tussen de omvang van het bezit en de omvang van de schulden van de organisatie) te voorkomen.

aantrekken langlopend geld

doel:	financiering van vaste activa
frequentie	- 2 x per jaar
behoeftestelling o.b.v.	treasurybericht

offertes	minimaal 3 instellingen
mandaat	portefeuillehouder Middelen
looptijd	[2 - 30 jaar]
type lening	fixed (aflossing na vervaldatum)

generieke uitgangspunten

- advies o.b.v. liquiditeitsprognose (actuele investeringsplannen)
- afwijking hiervan bij evident te verwachten rentebewegingen
- gericht optimalisering van de spreiding van de portefeuille

In de begroting en jaarrekening is een verplichte paragraaf Financiering opgenomen. Voor de komende cyclus wordt bekeken of die paragraaf nog wat kan worden uitgebreid.

Bijlage(n)

1 Treasurybericht september 2022 (onderstaand)

Enschede, 1 februari 2023

Het dagelijks bestuur

Secretaris,
H. Meuleman

Voorzitter,
R.W. Bleker

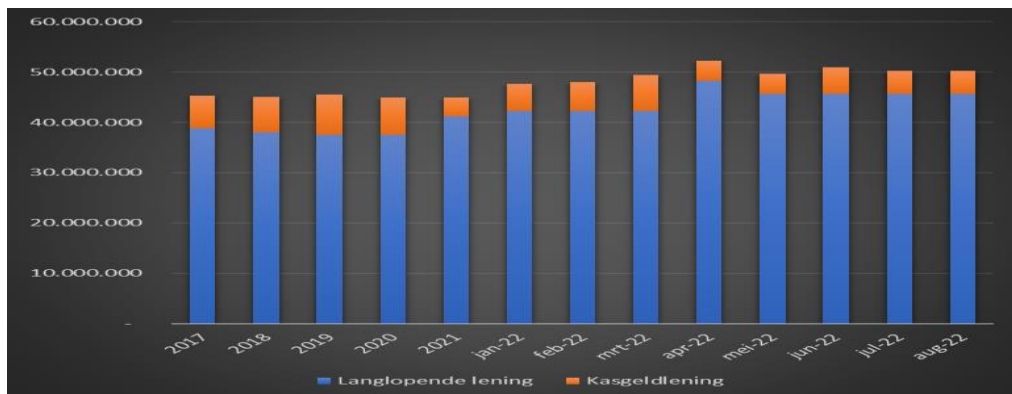
Aldus vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur d.d. 23 februari 2023

Secretaris,
H. Meuleman

Voorzitter,
R.W. Bleker

Bijlage 1 Treasurybericht september 2022

Financiering: lange en korte leningen

Tot vorig jaar was de financieringsbehoefte stabiel. Dit jaar is een stijgende trend zichtbaar, veroorzaakt door grote investeringen, m.n. nieuwbouw Almelo en aanschaf tankautosputten.

Kasgeldpercentage

In principe is het uitgangspunt voor de verdeling van lange leningen en kasgeldleningen dat er zoveel mogelijk kort wordt geleend (doorgaans lagere rente), passend binnen de kasgeldlimiet. Deze wettelijke limiet bepaalt dat het kasgeldpercentage (kasgeldlening minus banksaldo) maximaal 8,2% van het begrotingstotaal mag zijn (berekend per kwartaal). De limiet mag maximaal 2 opeenvolgende kwartalen worden overschreden.

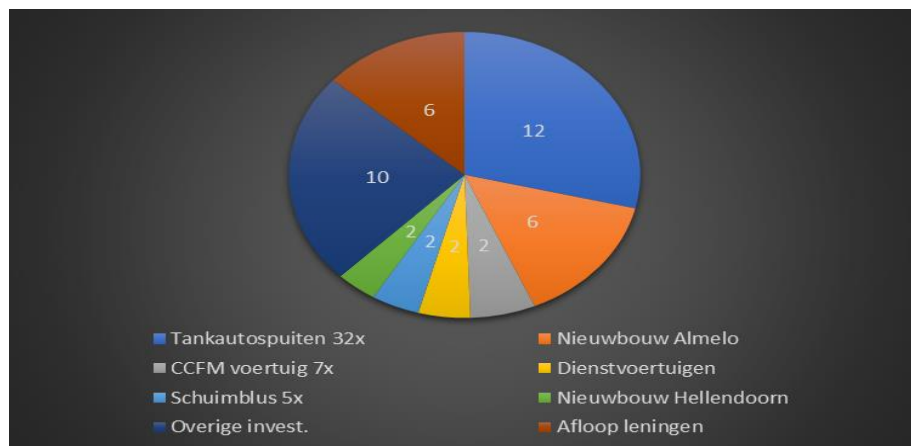

Uit de grafiek blijkt dat er vanaf 2017 4 kwartaaloverschrijdingen zijn geweest.

Indien een stijging van de rente wordt verwacht, is het goed om al eerder dan nodig lange leningen af te sluiten en zo nog te profiteren van een lage rente. Op dat moment is er een lager bedrag aan kasgeldleningen nodig, wat zich vertaalt in een lager kasgeldpercentage. Uit de grafiek blijkt dat dit in april 2021 is gebeurd (nieuwe lange leningen € 7 mln.). De verwachte stijging van de rente is eind 2021 ingezet.

Financieringsbehoefte 2022-2024

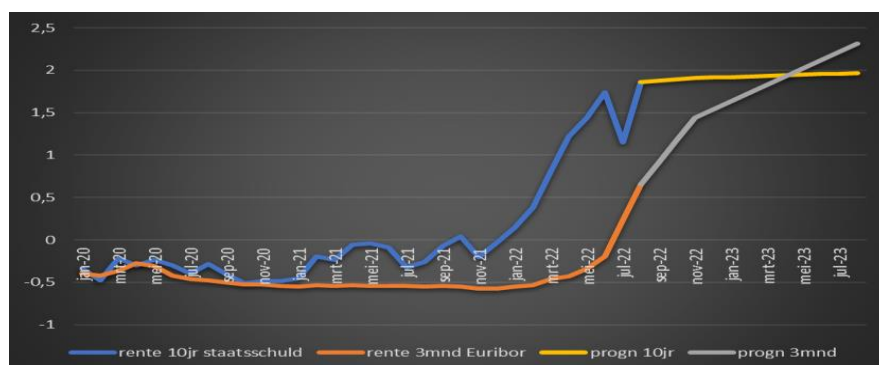
In de begroting 2023 (opgesteld maart 2022) is gerekend met een investeringsvolume in de periode 2022-2024 van € 26,4 mln. Sindsdien hebben de volgende ontwikkelingen geleid tot een hoger gepland investeringsvolume: versnelde aanschaf tankautospuitten (15x), versnelde aanschaf CCFM (natuurbrand) voertuigen en vervanging ademluchtapparatuur. De versnelde aanschaf tankautospuitten (€ 5,7 mln.) komt voort uit het gebruik maken van een in het contract opgenomen gunstige prijs-vast leveringsperiode. Het actuele beeld is:

Deze periode wordt daarmee gekenmerkt door een sterke stijging van de investeringen. Het totaal aan investeringen komt uit op € 35 mln. Samen met de afloop van 2 lange leningen geeft dit een financieringsbehoefte van € 42 mln. Het voorstel tot renovatie van kazerne Hengelo is hierin nog niet meegenomen.

De financieringsbehoefte wordt deels afgedekt door o.a. afschrijvingen. De rest moet komen uit het aantrekken van lange leningen. Dit jaar is reeds € 6 mln. aangetrokken, daarnaast is nog ca. € 11 mln. nodig. Volgens de huidige planning zullen deze extra leningen nodig zijn tijdens de fase van bulklevering van tankautospuitten (2023 Q4 / 2024 Q1).

Ontwikkeling rente

De centrale banken hebben de (korte) rente laag gehouden om de economieën te laten herstellen van de Coronapandemie. Door de sterk opgekomen inflatie is dit niet meer houdbaar. Daarmee wordt het risico op een recessie geaccepteerd. De lange rente was al eerder snel gestegen, maar de trend is nu niet meer zo duidelijk, ook vanwege het inrijzen van een naderende recessie. Overigens is de rente waartegen VRT leent altijd wat hoger dan de in de grafiek opgenomen staatsschuld-rente.

De prognose (Thesor) geeft aan dat de korte rente nog sterk gaat stijgen. Daarmee is dit tijdperk van negatieve rente afgesloten. Voor de 10jaars rente wordt een stabilisering verwacht komend jaar.

De toegenomen rentes verminderen het jaarlijks aanwezige positieve financieringsresultaat van VRT.

Conclusies

In totaal is, vanwege de grote investeringsplannen, € 11 mln. nodig qua nieuwe langlopende leningen. Voorlopig zit VRT nog ruim onder de kasgeldlimiet en gezien de verwachting dat de lange rente niet meer snel verder zal stijgen, is er nu geen haast bij wat betreft het aantrekken van nieuwe langlopende leningen. Zoals het er nu uitziet zal eind 2023/ begin 2024 een moment komen dat de aanvullende leningen nodig zijn. Hierbij is nog niet gerekend met het voorstel renovatie Hengelo.

Het voorstel is om nu voortijdig nieuwe lange leningen aan te trekken, tenzij er in de komende tijd gunstige rente ontwikkelingen zijn.

Bijlage: afloopdata langlopende leningen

